

TVILLINGER OG IDENTITET

FORSKNINGSRAPPORT I SOSIOLOGI OG SOSALANTROPOLOGI

BIDRAG TIL EILERT SUNDT PRISEN 2018

(Scientific American Blog Network, 2011)

DROTTNINGBORG VIDEREGÅENDE SKOLE 17.03.18

Klasse: 2B, Sosiologi og sosialantropologi 1

Av:

Karlsen, Sivert Lippert

Rødland, Jostein Briseid

Sundvoll, Hildegunn

Aarland, Martha Sundgot

Veileder: Sigbjørn Urstad

Innholdsfortegnelse

1 Innledende ord.....	2
1.1 Forsknings spørsmål.....	3
1.2 Bakgrunn for forsknings spørsmål	3
1.3 Hypoteser og forventninger.....	4
2 Teori	5
2.1 Tvillinger.....	5
2.2 Identitet.....	5
2.3 Selvbilde.....	6
2.4 Sammenligning.....	7
3 Metode.....	9
3.1 Kvantitativ og kvalitativ metode	9
3.2 Kvalitativ undersøkelse - intervjuer	9
3.3 Kvantitativ undersøkelse - spørreundersøkelse	9
3.4 Innsamlingsprosedyrer	10
3.5 Forskningsetikk	10
3.6 Feilkilder	11
4 Analyse og drøfting	13
4.1 Analyse 1.....	13
4.2 Analyse 2.....	15
4.3 Analyse 3.....	17
4.4 Analyse 4.....	18
4.5 Analyse 5.....	20
4.6 Analyse 6.....	21
5. Konklusjon og avsluttende ord.....	23
6 Kildeliste:	25
7 Vedlegg	27
7.1 Vedlegg 1: Spørsmål til kvantitativ undersøkelse	27
7.3 Vedlegg 3: Spørsmål til kvalitativ undersøkelse	30
7.3 Vedlegg 3: Intervjuer.....	31
7.3.1 Intervju med informant 1	31
7.3.2 Intervju med informant 2.....	32
7.3.3 Intervju med informant 3:.....	34
7.3.4 Intervju med informant 4:.....	36

1 Innledende ord

Gjennom alle tider har tvillinger fascinert menneskeheten. Allerede i antikken ble tvillinger sett på som noe mystisk og uforklarlig. Man kan gjennom myten om tvillingene som grunnla Roma, Romulus og Remus, se at tvillinger ble assosiert med noe guddommelig (Kraggerud, 2018). I følge kinesisk tradisjon blir det å få tvillinger sett på som en stor velsignelse for hele familien (Borvan, 2008). I dag fascinerer tvillingers likhet og samhold oss.

Det er bemerkelsesverdig når tvillinger blir født. Kun 1,5% av alle som har blitt født i løpet av de siste 20 årene har vært tvillinger (Thornhill & Albrechtsen, 2017). Et sitat fra tvillingforeldreforeningens nettside sier at; «*Det er ganske typisk at det finnes få bilder av tvillinger alene, de er alltid sammen og hvis de er svært like, greier ingen å se hvem som er hvem og de omtales derfor bare som tvillingene. Ofte trenger tvillinger hjelp til å utvikle egen identitet*» (Tvillingforeldreforeningen, u.d.). Hvis dette stemmer kan det være både positivt og problematisk. Det kan fortelle noe om et positivt fellesskap, men det kan også fortelle noe om manglende frihet til å være seg selv. I tillegg kan dette påvirke selvbildet deres negativt, og bidra til at de føler seg uselvstendige. I denne oppgaven skal vi undersøke og drøfte rundt i hvilken grad tvillingenes identitet preges av det å ha en tvilling.

Vårt tema er både samfunns-, og dagsaktuelt, ikke bare for å forstå seg bedre på tvillinger, men også fordi det belyser ungdommers generelle situasjon i samfunnet vårt. Stadig flere ungdommer lider av psykiske lidelser. Ifølge Ungdata.no er hele 29% av landets jenter i vg3 plaget av depressive symptomer. Det samme gjelder for 12% gutter i vg3 (Ungdata, 2016). Dette tror vi kan komme av at dagens ungdommer er del av den såkalte «generasjon prestasjon». Studentpsykolog Kitty Byng uttaler i en artikkel for *studenttorget* at ungdommers holdninger når det gjelder prestasjoner, skaper «*en sammenligning med alle andre, men også en konkurranse med seg selv hvor de ikke kan tape ansikt.*» Hun forteller at denne sammenligningen kan føre til psykiske lidelser (Ustad, 2016).

Dette forteller oss at sammenligning er en faktor som kan ha negative konsekvenser for selvbildet og for den enkeltes psykiske helse. Tvillinger er generelt sett mer utsatt for sammenligning enn andre ungdommer. Ved å analysere og vurdere tvillingers holdninger og følelser tilknyttet sammenligning, kan vi dermed se hvordan sammenligning kan påvirke mange av dagens ungdommer.

I en tid hvor digital kommunikasjon dominerer ungdommers kommunikasjonsmåte, er ensomhet et mer og mer aktuelt tema. En positiv side ved det å være tvilling kan være at man er bedre utrustet mot ensomhet. 20% av ungdomsskoleelever, og 25% av videregåendelever er «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» av ensomhet (ungdata, 2016). En tvilling har som regel en de omgås mye med enten de ønsker det eller ikke, og dette kan være en trygghet, da det resulterer i at de blir mindre utsatt for ensomhet.

1.1 Forskningsspørsmål

Dette er problemstillingen vår:

På hvilken måte og i hvilken grad preges tvillinger i Agder sin identitet av å ha en tvilling?

Vi har forsøkt å finne ut av dette ved å knytte forskjellige teorier og definisjoner om identitet opp mot svarene vi har fått i den kvalitative og kvantitative undersøkelsen vi har utført.

1.2 Bakgrunn for forskningsspørsmål

Identitet er noe som angår alle og som alle må prøve å finne ut av. I det norske samfunnet er tvillinger i en spesiell situasjon i forhold til andre ungdommer. Som tidligere nevnt kan de være mer utsatt enn andre for mer slitsom sammenligning. Samtidig kan de også være mindre utsatt for ensomhet, siden de har hverandre. Denne dobbeltheten med tvillingers situasjon er veldig interessant, og vi ønsket å finne ut mer. Et medlem av gruppa vår er selv tvilling, og alle på gruppa kjenner flere tvillingpar. Dette gjorde forskningsspørsmålet og temaet vårt spesielt interessant å forske på.

Våre undersøkelser er gjort på ungdommer fra 13-19 år i Agder. Ungdomstiden er en overgangsfase der man går fra å være barn til å bli voksen. Det er en prosess der de unge skal frigjøre seg fra foreldre og andre voksne, og finne sin plass i samfunnet. Det er gjennom å bli selvstendige at de skal skaffe seg sin egen identitet (Westersjø, Kval, Andreassen, & Henningsen, 2012). En artikkel fra tvillingforeldreforeningens nettside forteller at det er vanskeligere for tvillinger enn for andre å bli selvstendige, og at dette påvirker identiteten deres sterkt (Tvillingforeldreforeningen, u.d.). Vi ønsket å finne ut om dette stemmer. Vi ville også finne ut om tvillinger opplever å bli sett på som én enhet, istedenfor som to selvstendige individer. Vi er opptatt av tvillingers identitet, derfor er det dette vi har valgt å fokusere på i denne rapporten.

1.3 Hypoteser og forventninger

Vi hadde flere forventninger til hva vi kom til å finne ut av i forskningen vår. Før vi utførte undersøkelsene, utviklet vi to relevante hypoteser, som vi valgte å ha som utgangspunkt for forskningsrapporten.

Hypotese 1: *Identiteten til tvillinger, inkludert selvbildet, er sterkt preget av at de er tett knyttet til tvillingen.*

Tvillinger deler ofte bosted, og tilbringer ofte mye tid sammen. Derfor forventer vi at de har større mulighet for at identiteten og selvbildet blir påvirket av den andre tvillingen. Her mener vi at valg, sammenligning og sosiale arenaer er viktige nøkkelord som kan spille en stor rolle når det gjelder påvirkningen de har på hverandre.

Hypotese 2: *Når tvillinger blir sammenlignet med hverandre og sett på som ett individ og ikke selvstendige personer, vil dette frembringe negative følelser, og gjøre at de føler seg mindre spesielle og selvstendige.*

2 Teori

I denne delen vil vi presentere teori som er relevant for forskningsprosjektet vårt. Temaet i dette prosjektet er identitet knyttet opp mot tvillinger, og med fokus på selvbilde. Dermed vil vi gå inn på teori om tvillinger, identitet, selvbilde og sammenligning.

2.1 Tvillinger

Tvillinger kan defineres som to individer som utvikler seg i det samme svangerskapet, og i tillegg blir de født like etter hverandre (Heiberg, 2017). Det finnes både eneggede- og toeggede tvillinger. Eneggede tvillinger er genetisk identiske, og er alltid av samme kjønn. Toeggede tvillinger kan derimot være av forskjellige kjønn. Omtrent 75% av alle tvillingpar er toeggede, mens de resterende 25% er eneggede. De siste 20 årene har 1,5 % av alle som har blitt født, vært tvillinger. Dette er en økning fra tidligere år (Thornhill & Albrechtsen, 2017). Ofte inntar tvillinger faste rollemønstre. Den dominante og den svake (Tvillingforeldreforeningen, u.d.)

2.2 Identitet

Selve ordet identitet har sin opprinnelse fra det latinske ordet idem, som betyr «den samme» (Mogstad, 2010). Betydningen referer til aspekter ved en person som antas å være mer bestandig eller uforanderlig over tid. Identiteten dekker hva som definerer et individ, derfor er det vanskelig å sette ord på hva identitet er. For å forstå hvem du selv er, er det dermed viktig å se på hva som skiller din personlige identitet fra andres. Dette kan gå på ting som utseende, holdninger, smak, kunnskaper, kropp etc. Alle disse tingene er med på å utgjøre din personlige identitet. (Aksnes, 2010). Det å ha en identitet vil si å ha en stabil og trygg selvoppfatning. En psykologisk definisjon er; «*Identiteten er følelsen av helhet og kontinuitet i det en er og mener.*» (Westby, 2010). Identiteten vår omfatter også alt annet som karakteriserer oss som person over tid. Da tenker vi for eksempel på ting som navn, personnummer, alder, sivil status, familie, bosted, arbeid, bakgrunn og utdanning (Sirnes, Selvbilde og identitet, 2014).

Helt fra fødselen av utvikles identiteten, det er et veldig vidt begrep som dekker mange sider av en person. Identiteten vår går gjennom en utvikling som blir påvirket av miljøet rundt oss (Mogstad, 2010). Det finnes mange ulike teorier om hva identitet er. I hovedsak kan man dele teoriene i to grunnleggende retninger. Den første blir kalt den eksistensialistiske

identitetsoppfatning, som vil si at det er en fast kjerne om hvem vi er som er i oss fra fødselen. Den blir ikke påvirket av ytre forhold. Den andre retningen heter den konstruktivistiske identitetsoppfatning. Denne oppfattelsen handler om når vi får konstruktive reaksjoner av mennesker rundt oss, som følge av de valgene vi gjør (Aksnes, 2010). Da er det denne rutinen som former jeg-realiteten.

Det er den konstruktivistiske identitetsoppfatningen vi har valgt å ta utgangspunkt i. Dette har vi gjort fordi vi ønsker å følge skoleboken Mangfold sine prinsipper, og vi mener at identiteten er noe som utvikles over tid. En god definisjon på identitet ifølge professor Mogstad fra det teologiske menighetsfakultet i Oslo er at; «*Identitet beskrives med det å kjenne seg selv og vite hva en står for. Og vår identitetsutvikling kan ofte bli sett på som en kamp for å finne seg selv.*» (Mogstad, 2010).

Identitet er hva et menneske føler tilhørighet til. Det å føle tilhørighet til et miljø er viktig for hvordan vi utvikler personligheten vår og selvbildet vårt. Dette kan for eksempel være hvilken kultur man vokser opp i, eller hvilke venner man har (Paulsen, Hårberg, Grønli, & Tørdal, Hva er identitet?, 2017).

2.3 Selvbilde

En definisjon på selvbilde er følgende; «*Selvbilde er en viktig del av identiteten vår. Det handler om hvordan vi ser på oss selv, på godt og vondt. Selvbilde blir utviklet gjennom hele oppveksten og påvirkes av de tilbakemeldingene vi får på væremåten vår fra omgivelsene*» (Fossbråten, Hårberg, & Lillehammer, Identitet, selvbilde og selvfølelse, 2010).

Selvtillit og selvrespekt er viktige deler av selvbildet vårt. Selvtilliten din er hva du tror du kan få til, og selvrespekten din er hvor fornøyd man er med seg selv som menneske. I ungdomstiden er det mye påvirkning fra omgivelsene rundt, blant annet fra medier, familie, venner osv. Vi får med oss mange inntrykk i ungdomsårene. Det er også i denne perioden man utvikler selvbildet sitt, og det påvirkes av inntrykk og omverdenen (Sirnes, Selvbilde og identitet, 2014).

Det finnes flere faktorer som kan påvirke et selvbilde. Det er ikke bare vi som definerer vårt eget selvbilde, men også menneskene rundt oss kan gi oss en antydning på hvordan de oppfatter oss som individer. Selvbildet blir dannet ut fra flere elementer som blant annet hvordan vi ser på oss selv, hvordan vi ønsker å være og til slutt hvordan vi velger å framstå

ovenfor andre (Sirnes, Selvbilde og identitet, 2014). En teori som handler om akkurat dette er speilingsteorien. Ifølge sosialpsykologen George H. Mead kan ikke vi mennesker bare studere oss selv for å utvikle vårt selvbilde. I tillegg er andres oppfatning av oss, rettere sagt hvordan vi tror andre oppfatter oss, en viktig del av selvbildets utvikling. Dermed kan vi bare forstå oss selv ved å oppfatte andres reaksjoner på våre handlinger, og derifra utvikle et selvbilde (Lærebok i psykologi, 2017).

Det er mange personer som har mye å si for utviklingen av selvbildet, spesielt signifikante andre, som da betyr betydningsfulle personer. Eksempler på signifikante andre kan være foreldre, søsken, slekt, lærere, venner og andre som man bruker tid sammen med (Sirnes, Signifikante andre, Lærebok i psykologi, 2014).

En definisjon på selvfølelse er: «*Selvfølelse er de følelsene vi har i tilknytning til selvbildet vårt, som omfatter både de sterke og de svake sidene våre. Det dreier seg om hvordan vi følelsesmessig verdsetter oss selv som den vi er* (Fossbråten, Hårberg, & Lillehammer, Identitet, selvbilde og selvfølelse, 2017). En person kan enten ha en dårlig eller god selvfølelse. Om man har en dårlig selvfølelse kan man ofte føle seg usikker, utrygg, engstelig og lite verdifull. De som har en god selvfølelse vil derimot ikke kjenne så mye på disse følelsene som en med lav selvfølelse, men vil heller klare å stå bedre mot kritikk og motgang. Men de med god selvfølelse vil selvfølgelig også kjenne på vonde følelser, men ikke like ofte som de med lav selvfølelse (Fossbråten, Hårberg, & Lillehammer, Identitet, selvbilde og selvfølelse, 2010).

2.4 Sammenligning

Sosial sammenligning er å sammenligne seg selv med folk i varierende settinger, der vi vurderer oss selv opp mot en annen. Dette er et grunnleggende behov for selvforståelse og selvvurdering, og i denne prosessen sammenligner vi oss med andre mennesker for å redusere usikkerheten om hvor vi selv står (Festinger, 2017). Det finnes delte meninger om sosial sammenligning. For noen vil sosial sammenligning føre til at de vil føle seg dominant, mens andre vil føle seg underlegne. Uansett er dette noe vi mennesker er svært opptatt av. De fleste gjør dette uten å være klar over det. Per i dag er dette noe som preger ungdommer i spesielt land som Norge, der det har vært et veldig omtalt tema i sosial medier (kvinner og klær, u.d.).

Vi sammenligner oss på alle typer arenaer og i flere sammenhenger, for eksempel kropp, skole, penger og sosial status. Sammenligning kan føre til sjalusi; «*Manglende glede på*

andres vegne kan også være et tegn på at man sammenligner seg for mye med andre»
(Otterstad, u.d.). Vi sammenligner oss oftest med de vi ser på som idealmenneskene rundt oss, og vil da måle opp med det en selv klarer opp mot den vi sammenligner oss med. Dette kalles en positiv referansegruppe, altså de vi vil sammenligne oss med. En negativ referansegruppe er de vi helst ikke vil sammenligne oss med (Cappelen damm, 2007).

3 Metode

3.1 Kvantitativ og kvalitativ metode

Det finnes mange ulike metoder for å finne svar på et forskningsspørsmål. De to metodene man ofte skiller mellom er kvantitativ og kvalitativ metode. I vårt forskningsprosjekt har vi valgt å bruke begge disse metodene. Dette kalles metodetriangulering. Metodetriangulering er et virkemiddel som går ut på å vurdere gyldigheten og reliabiliteten, ved å se på problemet fra forskjellige perspektiver (Sander, 2017). Dette valgte vi å gjøre fordi vi ville få svar som belyser forskjellige sider av problemstillingen. Den kvantitative undersøkelsen gav oss oversikt over problemet, og et innblikk i omfanget av temaet vi studerte. Fra den kvalitative undersøkelsen fikk vi større muligheter for å få en dypere forståelse. I analysen tolket vi svarene vi fikk i undersøkelsene, og så etter mønstre.

3.2 Kvalitativ undersøkelse - intervjuer

I den kvalitative undersøkelsen valgte vi å intervjuer to tvillingpar én og én, slik at det i alt ble fire forskjellige intervjuer. Grunnen til at vi valgte å intervjuer dem hver for seg var at vi trodde dette ville gi oss så ærlige svar som mulig. En annen grunn var at begge tvillingene skulle svare på spørsmålene, og at den ene ikke skulle overskygge den andre. Informantene våre i denne undersøkelsen var ett guttetvillingpar og ett jentetvillingpar. Vi har valgt å kalle gutteparet for «Informant 1» og «Informant 2», og jenteparet for «Informant 3» og «Informant 4». Vår opprinnelige idé var i tillegg til disse, å intervjuer et tvillingpar bestående av en gutt og en jente. Dette tenkte vi ville vært lurt for å få en større variasjon i svarene, og for å dekke alle typer tvillinger. Ettersom vi valgte å intervjuer informantene separat fra sin tvilling, viste det seg å bli for mye jobb med tre tvillingpar og seks intervjuer. I intervjuene hadde vi stort sett de samme spørsmålene som i den kvantitative spørreundersøkelsen, men vi stilte i tillegg oppfølgingsspørsmål, for å få en bedre forståelse.

3.3 Kvantitativ undersøkelse - spørreundersøkelse

Den kvantitative undersøkelsen ble laget digitalt på EasyQuest. Denne spørreundersøkelsen bestod av 16 avkrysningsspørsmål. Vi stilte spørsmålene uten å bruke ord som selvbilde og identitet. Dette gjorde vi fordi vi tenkte at det kan være vanskelig for folk å vite hva vi mener med ordene, som igjen kan føre til feilaktige svar. Vi prøvde å formulere spørsmålene mest mulig åpnet og minst mulig ledende. Alle spørsmålene er stilt ut fra en hensikt og henger

sammen. Dette gjør at vi kan vise sammenhenger i analysen vår. Et eksempel på hvordan vi har valgt å stille spørsmålene er at vi spurte hvor enig informantene er i følgende påstand; «Jeg og min tvilling har de samme fritidsinteressene.». Svaralternativene varierte fra «helt enig» til «helt uenig». Denne undersøkelsen sendte vi til flere ungdomsskoler og videregående skoler i hele Agder. Da vi avsluttet spørreundersøkelsen hadde vi fått 38 besvarelser fra tvillinger i Agder.

3.4 Innsamlingsprosedyrer

I den kvantitative spørreundersøkelsen ønsket vi et representativt utvalg av enheter. Dette gjorde at vi i større grad kunne se på resultatene som generaliserbare, og slik at reliabiliteten til forskningen ble styrket. Dette ble en utfordring ettersom det er et svært begrenset antall tvillinger i Agder. Vi valgte derfor å sende spørreundersøkelsen til ulike ungdoms- og videregående skoler i Aust- og Vest-Agder. I tillegg til dette spurte vi klassekameratene våre her på Drotningborg VGS om de kjente noen tvillingpar i Agder. Ingen i gruppen vår er fra Agder selv, og kjenner derfor få tvillinger som kan være interessante i denne undersøkelsen.

I den kvantitative spørreundersøkelsen ønsket vi et representativt utvalg av enheter slik at det i større grad kunne se på resultatene som generaliserbare, og slik at reliabiliteten til forskningen blir styrket. Dette ble en utfordring ettersom det er et begrenset antall tvillinger i Agder. Vi valgte derfor å sende spørreundersøkelsen til ulike ungdoms- og videregående skoler i Aust- og Vest-Agder. I tillegg til dette spurte vi klassekameratene våre her på Drotningborg VGS om de kjente noen tvillingpar i Agder, da ingen i gruppen er fra Agder selv og derfor ikke kjenner så mange utenfor skolen.

Vi valgte å begrense forskningsområdet ved å avgrense undersøkelsen til Agder. Vi har altså informanter som bor i både Aust- og Vest-Agder. Informantene ble i tillegg avgrenset til aldersgruppen 13-19 år, altså de aller fleste ungdomsskole- og videregåendeskolealder. Vi er selv i denne aldersgruppen og kan dermed lettere sette oss inn i svarene vi får. I analysen analyserte vi ikke aldersgruppene hver for seg, men tenåringer som én aldersgruppe.

3.5 Forskningsetikk

Forskningsetikk dreier seg om å reflektere over forholdet mellom forskningen og omverdenen. Enkeltindividet skal være viktigere enn kunnskap, selv om kunnskapen kan

komme til nytte. Undersøkelsen skal samsvare med norsk og internasjonal forskningsetikk. Dersom den ikke er det kan det skape mindre troverdighet og også skepsis i oppgaven.

En stor del av forskningsetikk handler om å sikre at forskningen kommer enkeltpersoner og samfunnet til gode, og at verken personer eller grupper blir skadelidende gjennom forskningen (Torp, u.d.).

Forskningsetikk har vært viktig i vår forskningsprosess. I både den kvalitative og den kvantitative undersøkelsen har det vært viktig for oss at spørreundersøkelsen er anonym, og også at ingen av spørsmålene virker støtende eller upassende for informantene. Vi presiserte for informantene at undersøkelsen var anonym, før de tok den. Vi tror at når informantene vet at intervjuet er anonymt, vil de i større grad gi oss ærlige og åpne svar. Dette er viktig for reliabiliteten og validiteten i oppgaven.

3.6 Feilkilder

Forskning er en komplisert prosess, og feilkilder kan ofte forekomme. En feilkilde i vår undersøkelse kan være antall deltakere. På den kvantitative undersøkelsen vår fikk vi 38 svar. Vi kan på ingen måte si at dette representerer alle tvillinger i Agder, men vi kan derimot si at det kan gi et bilde på noe som sannsynligvis er tilnærmet gjennomsnittet. Det er viktig å ha i bakhodet at man heller ikke kan generalisere tvillingene i Agder som alle norske tvillinger. Dersom vi hadde utført undersøkelsen i en annen region, for eksempel Oslo, kan det hende at utfallet hadde blitt noe annerledes.

Det var et flertall av jenter som tok undersøkelsen vår. Det er også litt ujevne tall når det kommer til alder, selv om vi sendte undersøkelsen til både ungdomsskoler og videregående skoler. Vi ser blant annet at det er noe overvekt av 17 og 18 åringer. Dette kan være fordi det er vår alder og at utenom skoler sendte vi undersøkelsen til noen personer vi kjenner.

Noe annet som kan føre til feilkilder er svaralternativ. Dersom informanten ikke finner noe svaralternativ som passer, må han/hun velge et mindre presist svar. I og med at vi ikke har møtt informantene våre, kan vi heller ikke være helt sikre på at alle svar er seriøse. I tillegg kan det hende at informantene i den kvalitative undersøkelsen ikke syntes det var lett å svare åpent på spørsmålene, fordi de enten var usikre eller skamfulle over å snakke om dette med en på omtrent samme alder. Selv om disse feilkildene kan forekomme er det ikke sikkert, men

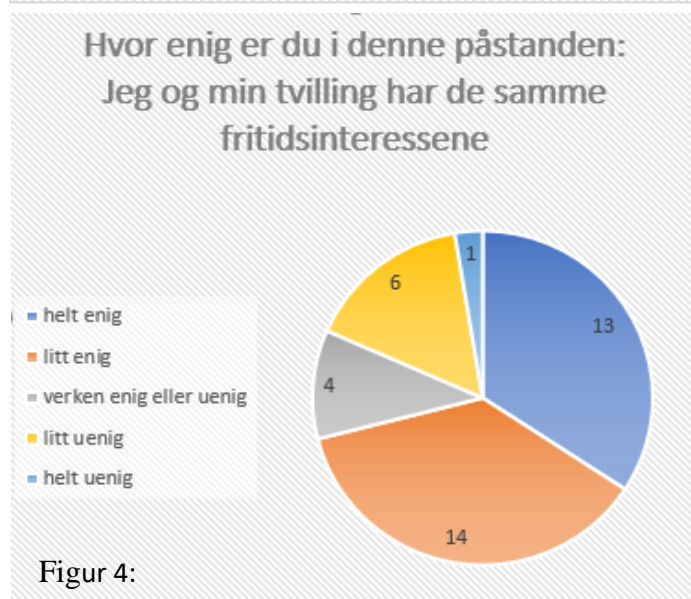
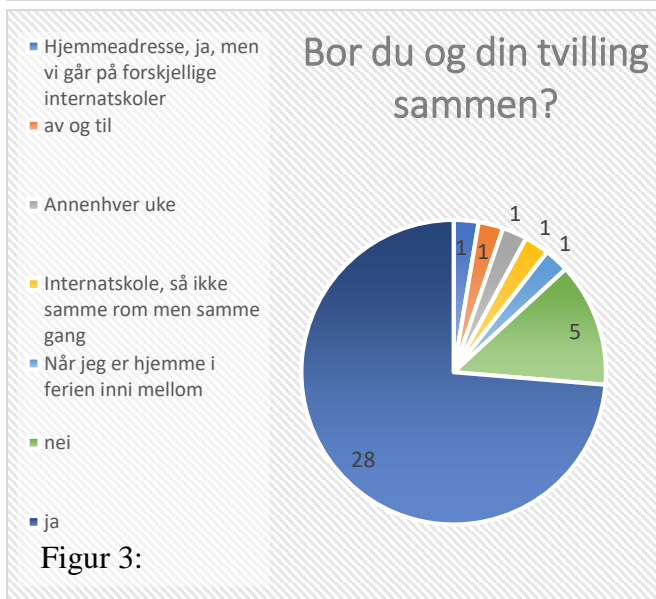
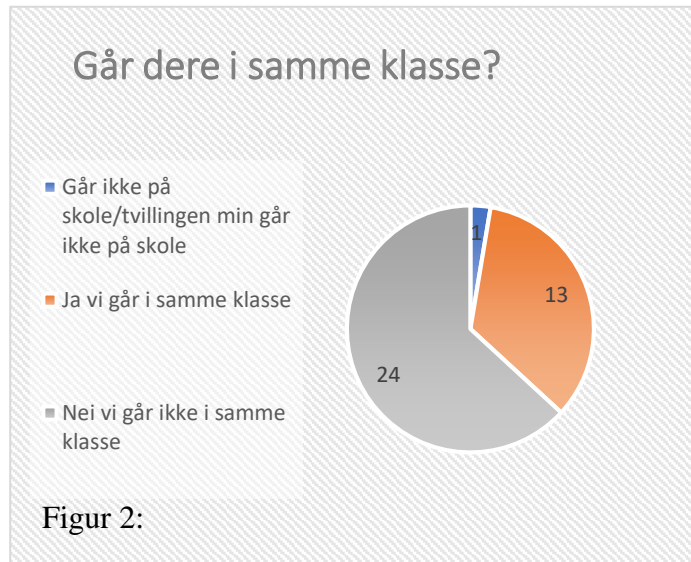
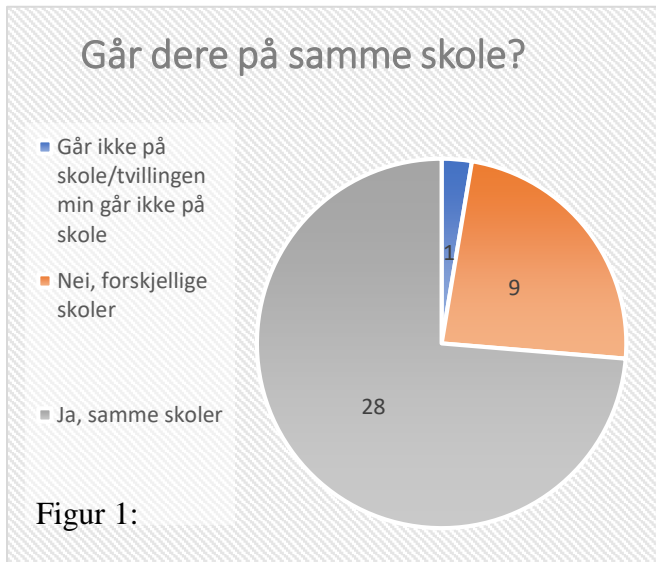
det er likevel viktig å ta i betraktning når vi skal analysere og konkludere. For mange kan det å svare på en spørreundersøkelse føles litt mer anonymt enn et intervju ansikt til ansikt.

Når vi skal få et mest mulig riktig bilde av problemstillingen vår vil vi bruke den kvantitative- og den kvalitative undersøkelsen på forskjellige måter. Vi tenker at vi ikke kan la svarene til de fire informantene i intervjuet være fasiten for alle tvillinger i Agder, men likevel er det viktig å trekke inn enkelte tvillingers erfaringer som vi tror andre tvillinger kan kjenne seg igjen i. Grunnen til at vi har med de fire intervjuene er for at vi skal kunne få en dybde i oppgaven vår og få en forståelse for enkeltindivider. I analysen må vi stole på svarene vi har fått ut av undersøkelsene våre.

4 Analyse og drøfting

I denne delen av forskningsprosjektet vårt skal vi analysere og drøfte de resultatene vi fikk på den kvantitative og den kvalitative undersøkelsen

4.1 Analyse 1

Identitet er hva et menneske føler tilhørighet til. Hvilken kultur man vokser opp i, og hvilke venner man har, er viktige deler av identiteten til et menneske. (Paulsen, Hårberg, Grønliid, & Tørdal, Hva er identitet?, 2017). Identiteten vår omfatter også alt annet som karakteriserer oss som person over tid. Eksempler på dette er navn, alder, familie, bosted, bakgrunn og utdannelse (Sirnes, Selvbilde og identitet, 2014). Vi vet at tvillinger er like gamle, og i de aller fleste tilfellene deler de etternavn. Vi ønsket å finne ut hva annet ved tvillingers identitet

som er likt. Hvis mye er likt, vil dette styrke vår første hypotese, som sier at; «identiteten til tvillinger, inkludert selvbildet, er sterkt preget av at de er tett knyttet til tvillingen.»

I den kvantitative undersøkelsen spurte vi om tvillingene går på samme skole, samme klasse, om de bor sammen, og om de har de samme fritidsaktivitetene. Vi ser av svarene vi har fått, at majoriteten av tvillingene som svarte på undersøkelsen går på samme skole. Det var 28 av 38 tvillinger (73,6%) som valgte dette svaralternativet, mens ni tvillinger svarte at de gikk på forskjellige skoler. Kun én person svarte; «Går ikke på skole/tvillingen min går ikke på skole». Derimot svarte de færreste at de går i samme klasse. I figur 3 er spørsmålet; «Bor du og din tvilling sammen?». Vi ser at 28 personer svarte ja. Ved å kryssjekke svarene har vi funnet ut at 26 informanter har både svart at de går på samme skole, og at de bor sammen. Dette viser at nesten alle som bor sammen, også går på samme skole. På spørsmålet om delt bosted kunne man velge et svaralternativ som sa «annet», og skrive inn sitt eget svar. Vi ser av alle disse svarene tilsier at de bor sammen av og til, eller at de bor relativt nærme hverandre.

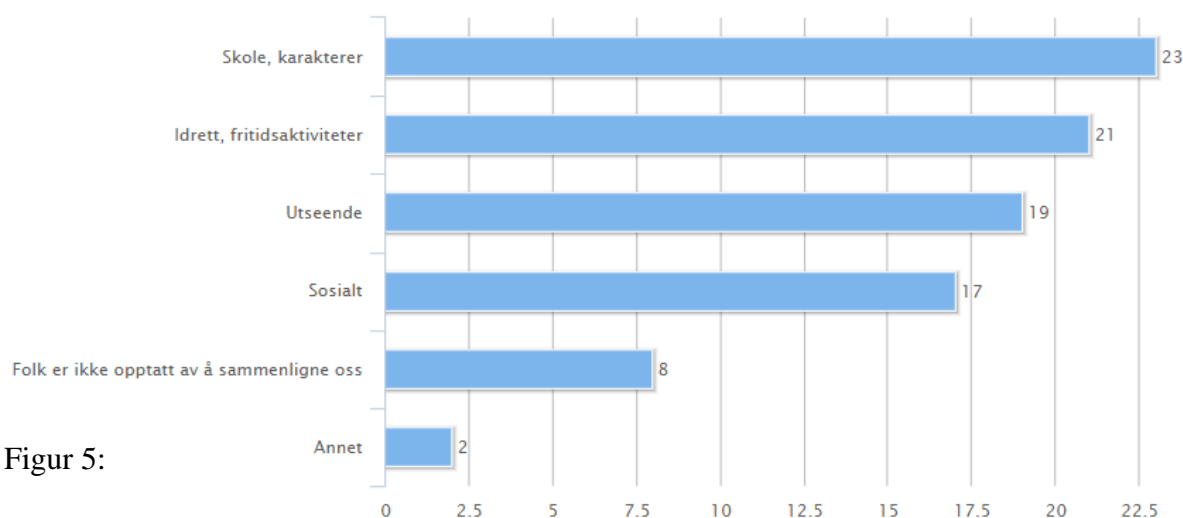
Hvis vi hadde stilt disse spørsmålene til to søsken, som ikke er tvillinger, tror vi at vi ville fått mange lignende svar som de vi fikk i denne undersøkelsen. Bosted og skole er ting som søsken som oftest deler. Det er sjeldent at to søsken som ikke er tvillinger vil gå i samme klasse, og omgås dermed mindre med samme folk, og hverandre.

I figur 4 spurte vi om hvor enige informantene er i påstanden; «Jeg og min tvilling har de samme fritidsinteressene», og over to tredeler (27 av 38) har svart at de er enten litt eller helt enig i at han/hun og sin tvilling har de samme fritidsinteressene. Dette viser at tvillingene både liker å gjøre det samme, og at de mest sannsynlig er sammen på fritiden sin. Kun én har svart at han/hun er helt uenig. Vi tror at valg av fritidsaktiviteter bli påvirket av genetik, men i mye større grad av sosialisering.

Alle disse fire spørsmålene kan knyttes opp mot det å tilbringe tid sammen. Hvis alle spørsmålene stemmer for en person, betyr det at han/hun tilbringer mye tid sammen med tvillingen sin. Dette styrker eventuelt vår første hypotese, som sier at tvillingers identitet, inkludert selvbildet, er preget av tvillingen. En av de største faktorene som påvirker selvbildet, er andre mennesker rundt oss. Dette vil si at hvis tvillinger er mye sammen, blir selvbildet deres i stor grad påvirket. Dermed vil de som er enig i de fire spørsmålene i figur 1-4, ha et selvbilde som er sterkt påvirket av tvillingen.

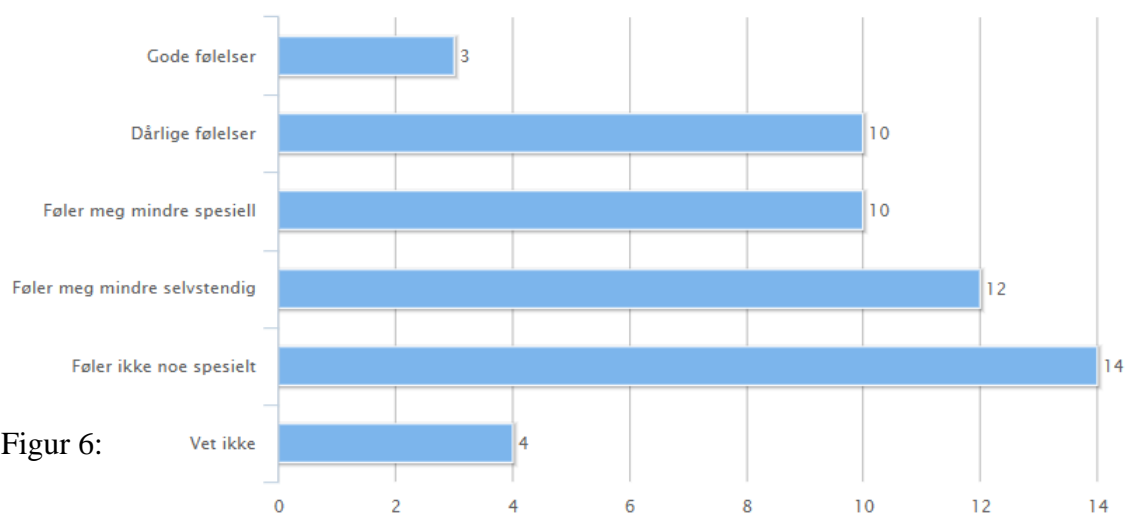
4.2 Analyse 2

På hvilke områder føler du at andre sammenligner hvor bra du gjør det med hvordan din tvilling gjør det?

Figur 5:

Hvordan føler du deg når andre sammenligner deg med tvillingen din?

Figur 6:

I den kvantitative undersøkelsen spurte vi på hvilke områder tvillingene føler at de blir sammenlignet med tvillingen sin. Videre spurte vi hvordan de føler seg når andre sammenligner dem med tvillingen. På dette spørsmålet kunne de velge flere svaralternativer, fordi flere alternativer kan stemme samtidig for et individ.

Selvbildet vårt blir dannet av ulike faktorer, blant annet hvordan vi ser på oss selv, hvordan vi ønsker å være og hvordan vi ønsker å fremstå for andre. En viktig del av hvordan vi utvikler selvbildet vårt er ifølge George H. Meads speilingsteori hvordan vi tror at andre oppfatter oss (Lærebok i psykologi, 2017). Derfor er disse spørsmålene relevant for å finne ut hvordan tvillingers identitet utvikler seg.

Vår hypotese nummer 2 sier; «Når tvillinger blir sammenlignet med hverandre og sett på som ett individ og ikke to selvstendige personer, vil dette frembringe negative følelser, og gjøre at de føler seg mindre spesielle og selvstendige». Det var 32 av 38 informanter som svarte at de blir sammenlignet i forbindelse med skole. Like mange valgte alternativet om fritidsaktiviteter. Det var 22 informanter som svarte at de blir sammenlignet på utseende, og 22 informanter mente at de blir sammenlignet sosialt. Dette viser hypotesens relevans, fordi mange føler seg sammenlignet med tvillingen sin på flere områder.

Når vi knytter svarene vi har fått opp mot hypotese 1, kan vi se at hypotesen vår stemmer delvis: Ifølge undersøkelsen vår var det 10 av 38 tvillinger som svarte at de fikk dårlige følelser, 10 av 38 svarte at de føler seg mindre spesielle og 12 av 38 tvillinger mente de føler seg mindre selvstendige. Vi ser dermed at et mindretall av informantenes svar stemmer for det hypotesen vår sier. Over en tredjedel av tvillingene føler ikke noe spesielt når de blir sammenlignet. Det virker som om sammenligning med tvillingen er et fenomen som tvillinger stiller seg relativt nøytralt til. Derimot heller det mer mot vår hypotese enn det motsatte, da flere føler negative følelser enn positive.

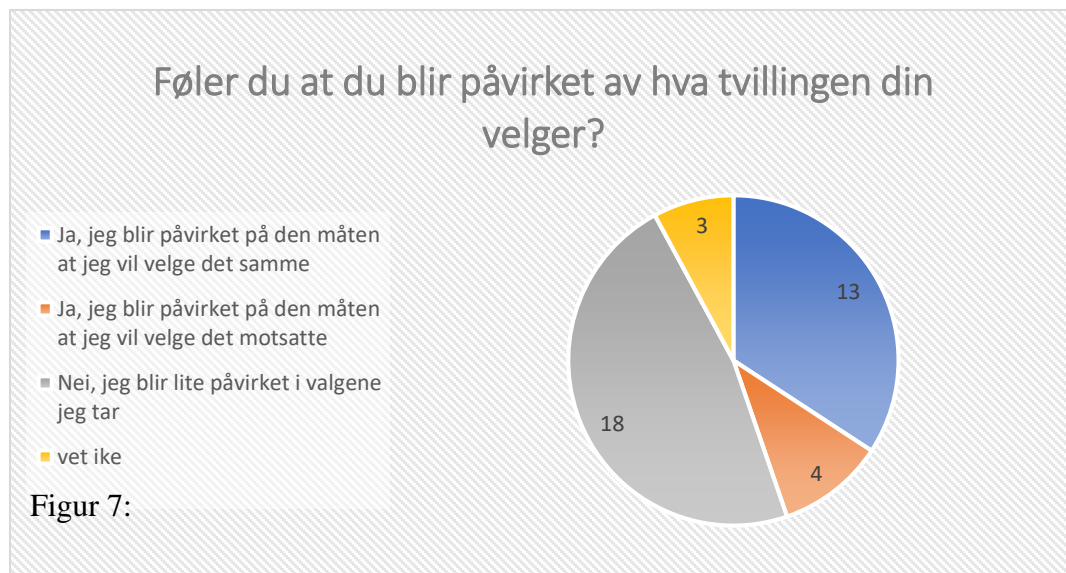
I den kvalitative undersøkelsen, altså vedlegg 3, intervjuet vi fire ungdommer hvorav alle er tvillinger. Et av spørsmålene vi stilte informantene var dette; «I hvilke sammenhenger sammenligner du deg selv med din tvilling?». Vi hadde et oppfølgingsspørsmål hvor vi spurte om hvor ofte de sammenligner seg. Her svarte informant 1 at han sammenligner seg lite med tvillingen sin, fordi de er veldig forskjellige. Dette viser at hypotese 2 er lite relevant for han. Denne hypotesen sier at «Når tvillinger blir sammenlignet med hverandre og sett på som ett individ og ikke selvstendige personer, vil dette frembringe negative følelser, og gjøre at de føler seg mindre spesielle og selvstendige». Hvis tvillingene sammenligner seg lite med tvillingen, vil det å finne ut hvilke følelser de opplever når det skjer være uinteressant. Informant 4 fortalte at hun sjeldent sammenligner seg med tvillingen, men oftest sammenlignet seg når det gjaldt skole.

Informant 2 svarte derimot; «Ja, jeg må alltid slå han og det er konkurranse hele tiden». Informant 3 svarte her; «På trening er det sånn at man vil jo hele tiden klare å løfte like tungt eller springe like raskt som henne, så i den sammenhengen gjør jeg det. Og kanskje litt i skolesammenheng». Her kan vi se at informant 2 og 3 føler at det oppstår konkurranse mellom dem selv og tvillingen deres ganske ofte. Dette viser at en tvilling i hvert tvillingpar sammenligner seg relativt mye i forhold til tvillingen sin.

Skole og idrett er to vanlige arenaer for ungdommer å befinne seg i. Det er ikke uvanlig at ungdommer sammenligner seg med forskjellige referansegrupper. En kan ha idoler som en ser opp til, eller en kan sammenligne seg med en klassekamerat. Vi tror at tvillinger sammenligner seg mer med tvillingen enn andre, fordi de er mye sammen, og det er forventet at de er like.

Ifølge hypotese 2 vil sammenligning av tvillinger og at de blir sett på som ett individ, frembringe negative følelser, og en følelse av å være mindre selvstendig og spesiell. Ut ifra denne analysen kan vi si at denne hypotesen stemmer ganske dårlig. Dette kan vi argumentere for med at flertallet av informantene ikke mente at de får dårlige følelser, føler seg mindre spesielle eller føler seg mindre selvstendige.

4.3 Analyse 3

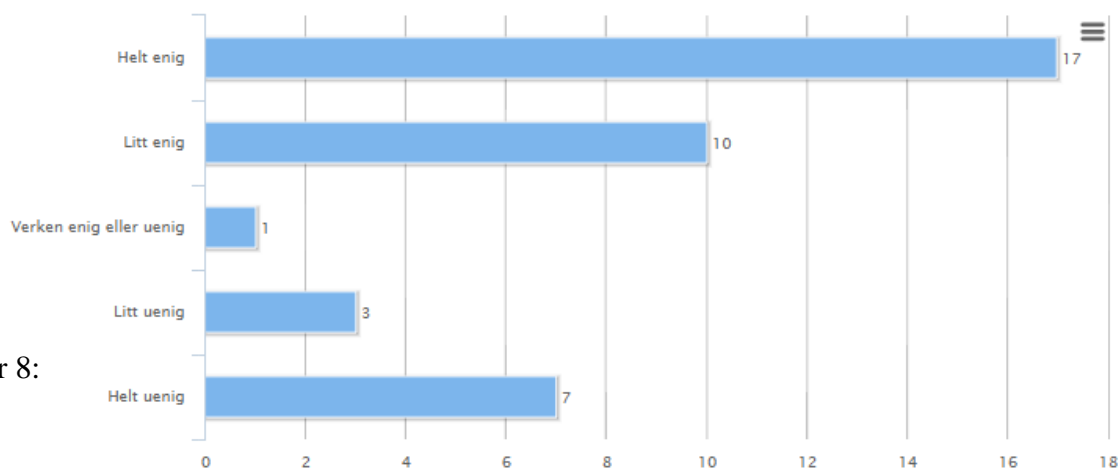
I dette spørsmålet spurte vi informantene om de føler at valgene de tar blir påvirket av hva tvillingen velger. Her svarte 13 av 38 informanter at de mener de blir påvirket til å ta de samme valgene, mens 18 av 38 mener at de ikke blir påvirket. Kun fire av tvillingene mente

de blir påvirket til å gjøre det motsatte. Dette spørsmålet kan knyttes opp mot hypotese 1, som påstår at «Identiteten til tvillinger, inkludert selvbildet, er sterkt preget av at de er tett knyttet til tvillingen.» Man kan dele teorier om identitet i to retninger. Her har vi fokusert på den konstruktivistiske identitetsoppfatningen, som handler om at vi får konstruktive reaksjoner av mennesker rundt oss, som følge av de valgene vi gjør (Mogstad, 2010). Når vi nå har funnet ut at en del tvillinger ofte vil velge det samme som sin tvilling, kan vi argumentere for at dette fører til identiteter som er tett knyttet til hverandre.

Likevel er det mange som har svart at de blir lite påvirket. Dette mener vi taler imot vår hypotese, fordi det betyr at deres identiteter er lite knyttet opp mot hverandre. Noen har svart at de blir påvirket til å velge det motsatte. Dette trenger nødvendigvis ikke å tolkes til å tale imot vår hypotese. I skoleboken *Mangfold* skriver forfatterne at ungdomstiden er en løsrivningsprosess der ungdom kan bli selvstendige og skaffe seg sin egen identitet (Westersjø, Kval, Andreassen, & Henningsen, 2012). Når våre informanter bevisst velger det motsatte fra det tvillingen velger, kan det være fordi de føler seg mer knyttet til tvillingen enn de ønsker, og prøver derfor å løsrive seg ved å ta andre valg.

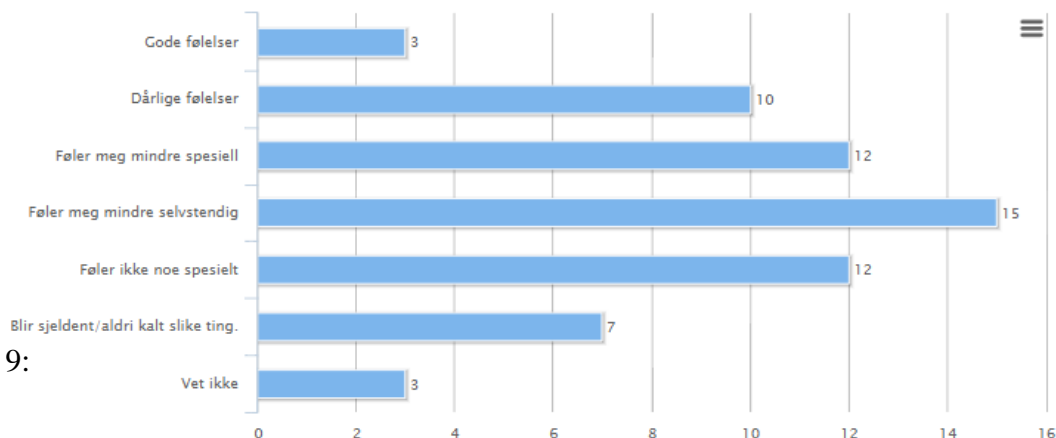
4.4 Analyse 4

Hvor enig er du i denne påstanden: Jeg og min tvilling blir ofte kalt "tvillingene" eller andre samlebetegnelser

Figur 8:

Hvordan føler du deg når du og din tvilling blir kalt "tvillingene" eller andre samlebetegnelser?

Figur 9:

Disse to spørsmålene over stilte vi av to grunner. Den ene grunnen er at vi ønsket å finne ut om tvillingene føler at de som tvillingpar blir sett på som én enhet, istedenfor som to selvstendige individer. Vi vil drøfte hva dette eventuelt fører til for deres selvbilde. Vi skrev i den første hypotesen vår at; «Identiteten til tvillinger, inkludert selvbildet, er sterkt preget av at de er tett knyttet til tvillingen.» Som tidligere nevnt skal vi her ta utgangspunkt i tvillingenes selvbilde. Den andre grunnen er at vi vil finne ut i hvor stor grad hypotese nummer to stemmer, ved å se på hva tvillinger føler når de blir kalt for «tvillingene» og andre samlebetegnelser. Hypotese 2 handler om at sammenligning og at de blir sett på som én enhet, vil frembringe negative følelser.

Selvbildet er en viktig del av identiteten vår. Det handler om hvordan vi ser på oss selv, på godt og vondt (Fossbråten, Hårberg, & Lillehammer, Identitet, selvbilde og selvfølelse, 2010). Som vist i figur 8 svarte 17 av 38 tvillinger at de er helt enig i at de ofte blir kalt «tvillingene» og andre samlebetegnelser, og 10 av 38 svarte at de var litt enig i nevnte påstand. Disse blir til sammen 27 av 38 tvillinger, som utgjør 71% av alle som svarte på undersøkelsen, et stort flertall.

Det er ikke bare oss selv som definerer vårt eget selvbilde, men også menneskene rundt oss. De kan gi oss en antydning på hvordan de oppfatter oss som individer, og dette er en viktig del av selvbildet (Sirnes, Selvbilde og identitet, 2014). Hvis en person gjentatte ganger erfarer å bli sett på som samme individ, vil det altså etter hvert bli en del av måten de ser på seg selv. De 71% som svarte at de var litt enig eller helt enig i at de ofte blir kalt for «tvillingene» og andre samlebetegnelser, viser dermed at flertallet av tvillingene som svarte på undersøkelsen vår har et selvbilde som sannsynligvis er tydelig preget av at de er tett knyttet til tvillingen.

Hypotese 2 sier; «Når tvillinger blir sammenlignet med hverandre og sett på som ett individ og ikke selvstendige personer, vil dette frembringe negative følelser, og gjøre at de føler seg mindre spesielle og selvstendige.» På spørsmålet vi stilte i figur 9 var det mulig å velge flere enn ett svaralternativ. Vi spurte informantene hva de føler når de blir kalt «tvillingene» og andre samlebetegnelser. Med dette spørsmålet ønsket vi å finne ut i hvor stor grad sistnevnte hypotese stemmer.

De syv svaralternativene representerer forskjellige følelser eller holdninger til temaet. Et alternativ til dette spørsmålet var «gode følelser». Det var tre informanter som valgte dette alternativet. Vi tror at dette kommer av at det fører til en tilhørighetsfølelse og trykghetsfølelse. 10 av 38 (26,3%) tvillinger svarte at de opplever dårlige følelser, 12 av 38 (31,6%) svarte at de følte seg mindre selvstendige, og 15 av 38 (39,5%) svarte at de følte seg mindre spesielle. Dette viser at for noen, men under halvparten, stemmer vår 2. hypotese som sier at sammenligning frembringer negative følelser, og gjør individene mindre selvstendige og spesielle.

Av de 17 informantene som svarte at de var helt enig i påstanden om at de blir kalt ulike «samlebetegnelser», var det 35,3% som svarte at de følte dårlige følelser, 41,2% som følte seg mindre spesielle og 47,1% som følte seg mindre selvstendige. Om vi ser på disse prosenttallene i forhold til de generelle tallene som fremkommer i figur 9, finner vi ut at svarene til de som var helt enig i påstanden stemmer bedre overens med vår 2. hypotese enn svarene til de som ikke svarte at de var helt enig i påstanden. Dette viser at de som har svart at de blir kalt samlebetegnelser, i større grad enn andre føler på negative følelser. Vi tror at de som regelmessig blir kalt samlebetegnelser får en oppfatning av at folk ser på dem som én enhet, og ikke selvstendige individer.

4.5 Analyse 5

I den kvalitative undersøkelsen hvor vi intervjuet fire informanter spurte vi om de noen gang føler at de kommer i skyggen av den andre, eller motsatt. Vi spurte i tillegg noen oppfølgingsspørsmål, som; «I hvilke sammenhenger?» og «Hvor ofte?». Det vi mener med at en av tvillingene kommer i den andres skygge, er at den enes egenskaper og presentasjoner er så gode at den andres ikke blir sett og verdsatt i like stor grad som de kunne ha blitt. En grunn til at vi stilte akkurat dette spørsmålet er at hvis man hele tiden lever i skyggen av noen andre og ikke blir satt pris på, tror vi det være vanskeligere å utvikle en egen identitet.

«Identitet beskrives med det å kjenne seg selv og vite hva en står for. Og vår identitetsutvikling kan ofte bli sett på som en kamp for å finne seg selv» (Mogstad, 2010). Vi tror at denne prosessen og kampen om å finne seg selv kan bli en del vanskeligere når man føler at man kommer i skyggen av et annet individ, eller motsatt. Informant 1 svarte; «Nei, altså det er jo litt sånn at han er han og jeg er jeg. Det blir ikke så mye sånn at vi konkurrerer og føler at den ene er bedre enn den andre». Hvis vi ser på svarene til informant 2 og 3 kan vi se at de to informantene nevner noe om at enten den ene eller den andre tvillingen kommer i den andres skygge. Informant 2 fortalte at han hele tiden kommer i skyggen av tvillingen sin. Han utdyper ved å fortelle at han blir alltid omtalt som «Broren til informant 1». Informant 3 forteller at hun mener at Informant 4 kommer i hennes skygge. Både informant 1 og 4 avkrefter dette i sine intervjuer.

Vi tror at personlig identitet er et tabubelagt tema for mange tvillinger. Derfor kan det være vanskelig å snakke ærlig til oss om det i intervjuene. Likevel kan vi, ved å vise til tvillingforeldreforeningen, bekrefte at det å opprette faste rollemønstre, er vanlig for tvillinger. I en av foreningens nettartikler står det at «Ofte inntar tvillinger faste rollemønstre. Den dominante og den svake» (Tvillingforeldreforeningen, u.d.). Dette viser at denne situasjonen er helt naturlig for tvillinger å befinne seg i. Vi tror at dette fører til at ofte kan den ene i et tvillingpar føle seg «svakere» eller «sterkere» enn den andre.

Vår første hypotese sier at; «Identiteten til tvillinger, inkludert selvbilde, er sterkt preget av at de er tett knyttet til tvillingen.» Når vi knytter analyse 5 opp mot denne hypotesen, kan vi se at hypotesen her får en negativ vinkling. Hvis de føler at de blir overskygget vil dette prege selvbildet til tvillingen på en negativ måte, og det vil bli vanskeligere å utvikle sin egen identitet. To av de fire tvillingene vi intervjuet følte at den ene kommer i den andres skygge. Dette betyr at det gjelder for noen, men ikke for alle.

4.6 Analyse 6

I den kvalitative undersøkelsen, altså de fire intervjuene, stilte vi spørsmålet «Hva tror du hadde vært annerledes med deg dersom du ikke hadde hatt en tvilling?» Det kommer tydelig frem i svarene deres at det er både positive og negative sider ved det å være tvilling. De ser for seg at mye kunne vært annerledes dersom de ikke hadde vært tvillinger. Vi skal her analysere svarene deres, og knytte dem opp mot vår 1. hypotese, som sier at tvillingers identiteter er påvirket av det å ha en tvilling.

En positiv side ved det å ha en tvilling er at tvillingen kan være både en støttespiller og en venn. Informant 3 sa i intervjuet at; «Nå har jeg hele tiden en å støtte meg på. Jeg har alltid en jeg kan gå sammen med. Det gir en trygghetsfølelse da.» Informant 1 forteller i sitt intervju at de kan hjelpe hverandre. «Så er det veldig fint at vi kan hjelpe hverandre med å pugge til prøver og sånn. Uten han hadde jeg nok hatt dårligere karakterer.» Konkurransen kan være en motivasjon til å gjøre det så bra som mulig, men dersom den ene alltid er mye bedre enn den andre kan det bli en byrde. Informant 4 sa; «Hun har alltid vært bedre enn meg så jeg må på en måte bare akseptere det.»

Negative ting som kunne ha oppstått dersom de ikke hadde hatt en tvilling er at man hadde vært mer ensom. Informant 1 sa at; «For det første hadde jeg vært enebarn og mye mer ensom hjemme. Det å ha en bror er jo ganske kjekt. Jeg tror det hadde vært mye mindre interessant hjemme. Han «spicer» opp hverdagen min, og det tror jeg går begge veier.» Informant 4 sa at «Jeg hadde kanskje vært mer selvstendig og tatt mer egne valg på hva jeg vil. Jeg gjør jo så klart ting alene, selv om ikke hun er med, men jeg blir kanskje litt med trukket tilbake hvis ikke begge gjør det.»

Selvfølelse dreier seg om hvordan vi følelsesmessig verdsetter oss selv som den vi er (Fossbråten, Hårberg, & Lillehammer, Identitet, selvbilde og selvfølelse, 2017). En person kan enten ha en lav- eller god selvfølelse. Om man har en lav selvfølelse kan man ofte føle seg usikker, utrygg, engstelig og lite verdifull. Ut fra disse svarene tror vi at tvillingene kunne ha hatt en lavere selvfølelse dersom de ikke hadde vært tvillinger, fordi det ofte er en trygghetsfølelse og de har noen å støtte seg på. Dette styrker hypotese 1, som var «Identiteten til tvillinger, inkludert selvbilde, er sterkt preget av at de er sterkt knyttet til tvillingen.»

5. Konklusjon og avsluttende ord

I denne oppgaven har vi forsket på hvordan identiteten til tvillinger blir påvirket av å ha en tvilling. Vi har brukt både kvantitativ og kvalitativ metode, og funnet ut et svar på forskningsspørsmålet. Forskningsspørsmålet vårt var: «På hvilken måte og i hvilken grad preges tvillinger i Agder sin identitet av å ha en tvilling?» Vi har kommet frem til en konklusjon ved å analysere og drøfte, og ved å knytte svarene vi har fått opp mot relevant teori og våre egne hypoteser.

Sammenligning mellom tvillinger og identitet er dagsaktuelt i samfunnet. Ungdomstiden er en periode der det er viktig å utvikle identiteten sin, og å finne seg selv. Vi belyser hvordan situasjonen til noen ungdommer kan være i dag ved å se på identiteten til tvillinger. Det kan se ut som at disse individene er mer utsatt for sammenligning enn resten av ungdommer i dagens samfunn. Dermed kan vi ved å se på tvillinger, se på hvordan noen som i en større grad enn gjennomsnittet er utsatt for sammenligning, og hvordan dette påvirker deres identitet. I tillegg kan vi se at tvillinger som individer er mindre utsatt for ensomhet, og dette er også et relevant tema i dagens samfunn.

Vår første hypotese var at «Identiteten til tvillinger, inkludert selvbildet, er sterkt preget av at de er tett knyttet til tvillingen». Denne hypotesen stemmer relativt godt. Ut fra spørsmålene vi stilte kan vi se at de aller fleste tvillingene bor sammen, går på samme skole og har lignende fritidsinteresser. I tillegg har vi funnet ut av at en av tvillingene i et tvillingpar ofte kan komme i den andres skygge. Dette kan prege selvbildet til begge tvillingene sterkt, og det kan bli vanskelig for begge å utvikle sin egen identitet. Da vi begynte å jobbe med denne forskningsrapporten forventet vi flere negative- enn positive sider knyttet til tvillingers identitet. Vi fant derimot ut at de negative sidene ikke er like omfattende som vi forventet. Ifølge våre informanter i den kvalitative undersøkelsen viste det seg at det var en del positive sider knyttet opp mot identiteten til tvillinger. Eksempelvis støtte, trygghetsfølelse og tilhørighetsfølelse.

Den andre hypotesen vår var at «Når tvillinger blir sammenlignet med hverandre og sett på som ett individ og ikke selvstendige personer, vil dette frembringe negative følelser, og gjøre at de føler seg mindre spesielle og selvstendige.» Denne hypotesen stemmer i mindre grad. Et mindretall av informantene i den kvantitative undersøkelsen føler dårlige følelser når slike tilfeller inntreffer. Det var også et mindretall av de som føler seg mindre selvstendige og også

av de som føler seg mindre spesielle. Vi fant også ut at blant de som regelmessig blir sett på som én enhet istedenfor to selvstendige individer, er det flere som føler på disse negative følelsene.

For å forske videre på emnet tvillinger og identitet, kan det være interessant å sammenligne guttetvillingpar med jentetvillingpar, og også tvillinger i ulike aldre. Det kan da være aktuelt å sammenligne deres tanker og erfaringer knyttet opp mot identitet. Med dette kan vi finne ut om noen grupper av tvillinger sin identitet blir mer påvirket enn andres.

I etterkant er vi fornøyd med valg av tema, forskningsspørsmål og hypoteser. Vi synes at tvillingers identitet har vært et svært interessant tema å forske på. Vi er fornøyd med funnene vi har gjort, og synes prosjektet har vært både spennende og lærerikt. Dette gir oss en ny oppfatning om hvordan særlig tvillinger i dagens samfunn kan ha det med tanke på konkurranse og sammenligning. Men vi har også sett at man gjerne er mindre ensom og har en man kjenner godt. Oppgaven er en god erfaring vi kan ta med videre oss i livet.

6 Kildeliste:

- Aksnes, M. (2010, 09 12). *Hva er identitet?* Hentet fra ndla.no:
<https://ndla.no/nb/node/65716?fag=6118>
- Borvan, T. (2008, 02 8). *Legenden om kinesisk fugl Fønix*. Hentet fra gbtimes.no:
<http://no.gbtimes.com/livet/legenden-om-kinesiske-fugl-fonix>
- Cappelen damm. (2007, 11 28). *referansegrupper*. Hentet fra individogfellesskap. Cappelen.no:
<http://individogfellesskap.cappelen.no/c196523/artikkel/vis.html?tid=205032>
- Dannelse av selvbildet, Lærebok i psykologi*. (2017, 11 22). Hentet fra wiki.rogfk.no:
https://wiki.rogfk.no/groups/psykologi1/wiki/95026/Dannelse_av_selvbildet.html
- Festinger, L. (2017, 2 3). *Sosialpsykologen*. Hentet fra Snl.no: <https://snl.no/sosialpsykologi>
- Fossbråten, L., Hårberg, G. B., & Lillehammer, S. f. (2010, 07 13). *Identitet, selvbilde og selvfølelse*. Hentet fra ndla.no: <https://ndla.no/nb/node/27069?fag=51>
- Heiberg, A. (2017, 02 03). *Tvillinger*. Hentet fra Store norske leksjon: <https://sml.snl.no/tvillinger>
- Kraggerud, E. (2018, 20 02). *Romulus og Remus*. Hentet fra Snl.no:
https://snl.no/Romulus_og_Remus
- Kvinner og klær. (u.d.). *Føler du at andre er bedre enn deg?* Hentet fra kk.no:
<https://www.kk.no/livstil/foles-du-at-alle-andre-er-bedre-enn-deg-67875922>
- Lærebok i psykologi. (2017, 11 22). *Dannelse av selvbildet*. Hentet fra wiki.rogfk.no:
https://wiki.rogfk.no/groups/psykologi1/wiki/95026/Dannelse_av_selvbildet.html
- Mogstad, S. D. (2010). *Ungdom og identitet*. Hentet fra brage.bibsys.no:
<https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/160962/Ungdom%20og%20identitet.pdf?sequence=1>
- Otterstad. (u.d.). *Typisk kvinner*. Hentet fra kk.no: <http://www.kk.no/livstil/foles-du-at-alle-andre-er-bedre-enn-deg-67875922>
- Paulsen, T. M., Hårberg, G. B., Grønli, G. N., & Tørdal, R. M. (2017, 03 05). *Hva er identitet?* Hentet fra ndla.no: <https://ndla.no/nb/node/129551?fag=116784>
- Sander, K. (2017, 04 09). *Metodetriangulering*. Hentet fra studie.no:
<https://studie.no/metodetriangulering/>
- Scientific American Blog Network. (2011, 03 15). *Mirror images: Twins and identity*. Hentet fra https://www.google.no/search?rlz=1C1GGRV_enNO752NO752&biw=1366&bih=662&tbm=isch&sa=1&ei=a3mZWpqBElsgHtga2oAg&q=identity+mirror+person&oq=identity+mirror+person&gs_l=psy-ab.3...43597.45077.0.45283.11.9.2.0.0.0.147.738.8j1.9.0....0...1c.1.64.psy-ab..0.2.7
- Sirnes, T. (2014, 03 07). *Selvbilde og identitet*. Hentet fra wiki.rogfk.no:
https://wiki.rogfk.no/groups/psykologi1/wiki/720f9/Selvbilde_og_identitet.html
- Sirnes, T. (2014, 03 07). *Signifikante andre, Lærebok i psykologi*. Hentet fra wiki.rogfk.no:
https://wiki.rogfk.no/groups/psykologi1/wiki/05399/Signifikante_andre.html

- Thornhill, H., & Albrechtsen, S. (2017). *Tvillinger og trillinger (svangerskap)*. Hentet fra nettdoktor.no: http://www.nettdoktor.no/graviditet_foedsel/artikler/flerlinger/svangerskap_flerlinger.php
- Torp, I. (u.d.). *Hva er forskningsetikk?* Hentet fra etikkom.no.
- Tvillingforeldreforeningen. (u.d.). *Identitet*. Hentet fra Tvilling.no: https://www.tvilling.no/logg-inn/?article_id=84
- Ungdata. (2016). *Ensomhet*. Hentet fra Ungdata.no: <http://ungdata.no/Venner/Ensomhet>
- Ungdata. (2016). *Psykiske helseplager*. Hentet fra Ungdata.no: <http://www.ungdata.no/Helse-og-trivsel/Psykiske-helseplager>
- Ustad, K. (2016, 11 25). *Det kan være sunt å gi litt f....* Hentet fra Studenttorget.no: <https://studenttorget.no/index.php?show=4940&expand=3797,4940&artikkelid=14860>
- Westby, L. A. (2010). *Ungdom og identitet*. Oslo: brage.bibys.no.
- Westersjø, M., Kval, K.-E., Andreassen, O. G., & Henningsen, R. (2012). *Mangfold*. Oslo: Cappelen Damm AS.

7 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1: Spørsmål til kvantitativ undersøkelse

easyQuest

*Jeg er tvilling mellom 13 og 19 år og bor i Agder. Hvis ikke, avslutt undersøkelsen.

Ja

*Hvilket kjønn er du?

Gutt

Jente

Annet

*Hvilket kjønn er din tvilling?

Gutt

Jente

Annet

*Hvor gammel er du?

13

14

15

16

17

18

19

*Går dere på samme skole?

Ja, samme skole

Nei, forskjellige skoler

Går ikke på skole/tvillingen min går ikke på skole

* Går dere i samme klasse?

- Ja, vi går i samme klasse
- Nei, vi går ikke i samme klasse
- Går ikke på skole/tvillingen min går ikke på skole

* Er du og din tvilling eneggede eller toeggede?

- Eneggede
- Toeggede
- Vet ikke

* Hvor enig er du i denne påstanden: Jeg og min tvilling går nesten alltid med lignende klær.

- Helt enig
- Litt enig
- Verken enig eller uenig
- Litt uenig
- Helt uenig

* Bor du og din tvilling sammen?

- Ja
- Nei
- Annet

* Hvor enig er du i denne påstanden: Jeg og min tvilling har de samme fritidsinteressene

- Helt enig
- Litt enig
- Verken enig eller uenig
- Litt uenig
- Helt uenig

På hvilke områder føler du at andre sammenligner hvor bra du gjør det med hvordan din tvilling gjør det?

- Skole, karakterer
- Idrett, fritidsaktiviteter
- Utseende
- Sosialt
- Folk er ikke opptatt av å sammenligne oss
- Annet

Hvordan føler du deg når andre sammenligner deg med tvillingen din?

- Gode følelser
- Dårlige følelser
- Føler meg mindre spesiell
- Føler meg mindre selvstendig
- Føler ikke noe spesielt
- Vet ikke

På hvilke områder sammenligner du deg selv med din tvilling?

- Skole, karakterer
- Idrett/fritidsaktiviteter
- Utseende
- Sosialt
- Er ikke opptatt av å sammenligne oss
- Annet

Føler du at valgene dine blir påvirket av hva tvillingen din velger?

- Ja, jeg blir påvirket på den måten at jeg vil velge det samme
- Ja, jeg blir påvirket på den måten at jeg vil velge det motsatte
- Nei, jeg blir lite påvirket i valgene jeg tar
- Vet ikke

Føler du at valgene dine blir påvirket av hva tvillingen din velger?

- Ja, jeg blir påvirket på den måten at jeg vil velge det samme
- Ja, jeg blir påvirket på den måten at jeg vil velge det motsatte
- Nei, jeg blir lite påvirket i valgene jeg tar
- Vet ikke

Hvor enig er du i denne påstanden: Jeg og min tvilling blir ofte kalt "tvillingene" eller andre samlebetegnelser

- Helt enig
- Litt enig
- Verken enig eller uenig
- Litt uenig
- Helt uenig

Hvordan føler du deg når du og din tvilling blir kalt "tvillingene" eller andre samlebetegnelser?

- Gode følelser
- Dårlige følelser
- Føler meg mindre spesiell
- Føler meg mindre selvstendig
- Føler ikke noe spesielt
- Blir sjeldent/aldri kalt slike ting.
- Vet ikke

7.3 Vedlegg 3: Spørsmål til kvalitativ undersøkelse

1. Hvor gammel er du?
2. Er dere eneggede eller toeggede?
3. Deler dere bosted?
4. Hvor mye er du med din tvilling på fritiden? Mange felles venner?
5. Hvor mange fritidsinteresser har dere felles? har du noen som bare du har?
6. Føler du noen gang at du kommer i skyggen av din tvilling eller motsatt? Hvilke sammenhenger? Hvor ofte?
7. Blir dere kalt «tvillingene» eller andre samlebetegnelser? Hvor ofte? Og i så fall hvordan får det deg til å føle deg?
8. I hvilke sammenhenger sammenligner du deg selv med din tvilling? Ofte?

9. Hva tror du hadde vært annerledes (med deg) dersom du ikke hadde hatt en tvilling? Hvordan vil du beskrive deg selv?

7.3 Vedlegg 3: Intervjuer

Nedenfor er intervjuene vi hadde med de to tvillingparene. Det ene tvillingparet består av informant 1 og informant 2 som er gutter, og det andre tvillingparet består av informant 3 og informant 4 som er jenter. Vi har anonymisert intervjuene og endret beskrivelser og formuleringer som kunne ha ført til gjenkjenning.

7.3.1 Intervju med informant 1

1. **Hildegunn:** Hvor gammel er du?

Informant 1: Jeg er 15 år.

2. **Hildegunn:** Er dere eneggede eller toeggede?

Informant 1: Toeggede

3. **Hildegunn:** Deler dere bosted?

Informant 1: Ja

4. **Hildegunn:** Hvor mye er du med din tvilling på fritiden? Mange felles venner?

Informant 1: Ikke så veldig mye, egentlig. Det er mest i huset, rundt middagsbordet eller sitter og prater litt hjemme for eksempel. Det er ikke så veldig mye utenom hjemme. Vi har mange felles venner. De fleste vennene hans er venner av meg også.

5. **Hildegunn:** Har dere mange felles fritidsaktiviteter? Har du noen som bare du har?

Informant 1: Nei, nå har vi ikke det. Før gikk vi begge to på speideren, men så sluttet han så nå er det bare meg. Nå har vi ingen fritidsaktiviteter sammen.

6. **Hildegunn:** Føler du noen gang at du kommer i skyggen av din tvilling eller motsatt? Hvilke sammenhenger? Hvor ofte?

Informant 1: Nei, altså det er jo litt sånn at han er han og jeg er jeg. Det blir ikke så mye sånn at vi konkurrerer og føler at en er bedre enn den andre.

7. **Hildegunn:** Blir dere kalt «tvillingene» eller andre samlebetegnelser? Hvor ofte? Og i så fall hvordan får det deg til å føle deg?

Informant 1: Nei, aldri. Jeg glemmer faktisk ofte at vi er tvillinger selv, siden vi er så

forskjellige. Og når jeg tenker på det blir jeg faktisk litt overrasket selv og tenker «oi, skitt vi er jo faktisk tvillinger ja». Jeg tenker at vi bare er brødre.

Når vi sier til folk at vi er tvillinger så blir de ofte overrasket og noen ganger tror de ikke på oss, så ulike er vi. Jeg tror vi nesten aldri har blitt kalt «tvillingene», med mindre vi har nye lærere og klassekamerater som sier «ey, vet du at de er tvillinger?» Det er ikke noe mer enn det.

8. **Hildegunn:** I hvilke sammenhenger sammenligner du deg selv med din tvilling? Hvor ofte?

Informant 1: Jeg tror ikke jeg på en måte har sammenlignet meg selv med broren min, mest fordi vi er så forskjellige at det ikke er så mye å sammenligne. Om vi hadde vært eneggede hadde det vært annerledes. Da kunne vi ha sammenlignet utseende og vært veldig like på mange ting, men det er vi ikke. Vi driver ikke med noen sporter sammen. Begge trener, men det er ganske individuelt. Vi bare kjører ned sammen. Så vi sammenligner oss ikke så veldig mye, egentlig.

9. **Hildegunn:** Hva tror du hadde vært annerledes (med deg) dersom du ikke hadde hatt en tvilling?

Informant 1: For det første hadde jeg vært enebarn og mye mer ensom hjemme. Det å ha en bror er jo ganske kjekt. Jeg tror det hadde vært mye mindre interessant hjemme. Han «spicer» opp hverdagen min, og det tror jeg går begge veier. Så er det veldig fint at vi kan hjelpe hverandre med å pugge til prøver og sånn. Uten han hadde jeg nok hatt dårligere karakterer.

7.3.2 Intervju med informant 2

1. **Jostein:** Hvor gammel er du?

Informant 2: Jeg er 15 år

2. **Jostein:** Er dere eneggede eller toeggede?

Informant 2: Vi er toeggede

3. **Jostein:** Deler dere bosted?

Informant 2: Ja

4. **Jostein:** Hvor mye er du med din tvilling på fritiden? Har dere mange felles venner?

Informant 2: Jeg vil nesten si kanskje 70%. Vi har mange felles venner.

Jostein: Så er dere i samme gjeng vil du si?

Informant 2: Det er sånn at jeg har en gjeng, også ... Ja, vi kan si det ja

5. **Jostein:** Har dere mange felles fritidsaktiviteter, for eksempel fotball, idrett, speider etc.? Har du noen som bare du har?

Informant 2: Ja ... Nei vi gjør ikke så mye sånn sammen. Nei vi har egentlig ikke ... Begge er litt interesserte i musikk da, hvis det har noe å si.

6. **Jostein:** Føler du noen gang at du kommer i skyggen av din tvilling, eller motsatt. Og i så fall i hvilke sammenhenger og hvor ofte?

Informant 2: Jeg vil si hele tiden.

Jostein: Hele tiden?

Informant 2: Ja

Jostein: At du kommer i hans skygge?

Informant 2: Jeg blir alltid omtalt som «Åja du er broren til tvilling/informant 1.»

Jostein: Og da tenker du på sosiale sammenhenger og sosiale settinger?

Informant 2: Ja

7. **Jostein:** Blir dere kalt «tvillingene» eller andre samlebetegnelser? Hvor ofte?

Informant 2: Av og til, men ikke så veldig mye.

Jostein: Hvordan får det deg til å føle deg når dette skjer?

Informant 2: Det kan bli irriterende.

8. **Jostein:** I hvilke sammenhenger sammenligner du deg selv med din tvilling? Ofte?

Informant 2: Ja, ja det gjør vi

Jostein: Ja, okay. Så du er opptatt av å sammenligne dere to på en måte?

Informant 2: Ja, jeg må alltid slå han og det er konkurranse hele tiden

9. **Jostein:** Hva tror du ville vært annerledes med deg dersom du ikke hadde hatt en tvilling?

Informant 2: Jeg ville nok vært mye stillere og snakket mindre

10. **Jostein:** Hvordan vil du beskrive deg selv?

Informant 2: Hæ?

Jostein: Hva ville du ville svart hvis noen hadde spurt «hvem er du, hvordan er du?»

Informant 2: Ja, jeg ville sagt jeg er en hyggelig person. Også ville jeg også sagt at hvis de kjenner Simon ... fordi at veldig mange kjenner han så da er det sånn litt lett å ... For da vet faktisk folk hvem jeg er og sånn.

Jostein: For føler du at på en måte det du sa, du er en hyggelig person, sånne ting, at det stemmer for Simon også?

Informant 2: Ja han er også hyggelig, men vi er også veldig forskjellige. Han snakker mer og høyere. Og jeg er liksom litt stillere.

7.3.3 Intervju med informant 3:

1. **Martha:** Hvor gammel er du?

Informant 3: Jeg er 18 år.

2. **Martha:** Er dere eneggede eller toeggede?

Informant 3: Vi er toeggede.

3. **Martha:** Deler dere bosted?

Informant 3: Ja, vi går på internatskole så vi bor i samme gang, men ikke på samme rom.

4. **Martha:** Hvor mye er du med din tvilling på fritiden? Mange felles venner?

Informant 3: Vi har vel omtrent bare felles venner. Jeg spiller håndball så der har jeg noen egne venner, siden hun ikke spiller håndball. Nå når vi bor på samme gang er det lett å bare gå over på rommet hennes når jeg ikke har noe å gjøre. Når vi for eksempel sitter og øver til prøver på fritiden øver vi somregel ikke sammen.

5. **Martha:** Har dere mange felles fritidsinteresser? Har du noen som bare du har?

Informant 3: Ja, håndball har bare jeg, men begge to trener en del styrketrening og kondisjon sammen, så det deler vi da.

6. **Martha:** Føler du noen gang at du kommer i skyggen av din tvilling eller motsatt? Hvilke sammenhenger? Hvor ofte?

Informant 3: Jeg tror kanskje heller hun kommer i skyggen av meg. Jeg starter samtaler med folk litt lettere enn henne. Og sånn som i klasserommet prater jeg gjerne

litt mere enn henne. Opp gjennom har jeg kanskje fått litt bedre karakterer enn henne. Det har jo ikke vært slik at en har blitt likt bedre enn den andre på grunn av karakterer da men, ja hun har kanskje kommet litt mer i skyggen av meg.

7. **Martha:** Blir dere kalt «tvillingene» eller andre samlebetegnelser? Hvor ofte? Og i så fall hvordan får det deg til å føle deg?

Informant 3: Ikke ofte, men vi blir gjort det. Av og til så er det litt sånn der at «ja, vi er tvillinger men du trenger ikke å nevne meg sammen med henne hver gang.

8. **Martha:** I hvilke sammenhenger sammenligner du deg selv med din tvilling? Ofte?

Informant 3: På trening er det sånn at man vil jo hele tiden klare å løfte like tungt eller springe like raskt som henne, så i den sammenhengen gjør jeg det. Og kanskje litt i skolesammenheng. Fikk jeg bedre enn henne på denne prøven for eksempel. Jeg har litt mer konkurranseinstinkt enn henne, så hvis jeg får dårligere karakterer enn henne tenker jeg at jeg må jobbe bedre til neste prøve for jeg må være like god eller litt bedre enn henne.

9. **Martha:** Hva tror du hadde vært annerledes (med deg) dersom du ikke hadde hatt en tvilling?

Informant 3: Ja, jeg tror at jeg hadde hatt ett litt annerledes vennskapsforhold. Nå har jeg egentlig ikke en bestevenninne, fordi hun er på en måte bestevenninnen min. Jeg hadde sikkert fått et nærmere forhold til en venninne som ikke var familie da.

Og sånn ellers i livet tror jeg ting hadde vært annerledes, men jeg vet ikke hvordan. Nå har jeg hele tiden en å støtte meg på. Nå som vi går her da, når vi skal inn i matsalen eller til skolen har jeg alltid en jeg kan gå sammen med. Det gir en trygghetsfølelse da.

10. **Martha:** Hvordan vil du beskrive deg selv?

Informant 3: Kan man beskrive seg som dårlig taper, haha? Det er et vanskelig spørsmål. Jeg jobber for målene mine, setter litt høye krav og så er jeg sånn middels sosial. Det varierer litt hvor utadventt jeg er i ulike sammenhenger og situasjoner. Jeg er kanskje litt pessimist, litt negativ i forhold til tvillingsøsteren min. Hun er litt mer snill og god og alltid blid, men jeg kan være litt motsatt og litt sur av og til.

7.3.4 Intervju med informant 4:

1. **Sivert:** Hvor gammel er du?

Informant 4: 18 år

2. **Sivert:** Er dere eneggede eller toeggede?

Informant 4: Toeggede

3. **Sivert:** Deler dere bosted?

Informant 4: Ja

4. **Sivert:** Hvor mye er du med din tvilling på fritiden? Mange felles venner?

Informant 4: Vi er jo egentlig sammen hele tiden og alle er felles venner også.

5. **Sivert:** Har dere mange felles fritidsinteresser? Har du noen som bare du har?

Informant 4: Vi har trening som en felles interesse og så har hun håndball som sin egen interesse. Vi deler mange av de samme interessene. Jeg tror ikke jeg har noen som hun ikke har.

6. **Sivert:** Føler du noen gang at du kommer i skyggen av din tvilling eller motsatt?

Hvilke sammenhenger? Hvor ofte?

Informant 4: Nei, ikke som jeg legger mye merke til.

7. **Sivert:** Blir dere kalt «tvillingene» eller andre samlebetegnelser? Hvor ofte? Og i så fall hvordan får det deg til å føle deg?

Informant 4: Ja, folk kaller oss jo «tvillingene på påbygg». Men det går ho helt fint, det er ikke sånn at jeg går rundt og legger merke til det. Vennene våre bruker navnene våre og ser oss som to forskjellige personer.

8. **Sivert:** I hvilke sammenhenger sammenligner du deg selv med din tvilling? Ofte?

Informant 4: Veldig sjeldent, for vi er så ulike. Eller vi er ganske like, men også veldig forskjellige. Kanskje litt innen skole, men samtidig så har hun alltid vært bedre enn meg så jeg må på en måte bare akseptere det. Det er ikke noe jeg legger meg så veldig opp i.

9. **Sivert:** Hva tror du hadde vært annerledes (med deg) dersom du ikke hadde hatt en tvilling?

Informant 4: Jeg hadde kanskje vært mer selvstendig og tatt mer egne valg på hva jeg vil. Det å ha en tvilling kan påvirke slik at «Nei, jeg gidder ikke fordi hun ikke gidder» eller «nei, jeg tørr ikke fordi hun ikke er med på en måte.» Men jeg gjør jo så klart ting alene, selv om ikke hun er med, men jeg blir kanskje litt med trukket tilbake viss ikke begge gjør det.

10. **Sivert:** Hvordan vil du beskrive deg selv?

Informant 4: Rolig jente med omsorg for andre, bryr meg om andre, glad, positiv, tar vare på de rundt meg.